

שיעורי רבנו

מנחות מט.

משולם דוד הלוי

קכט

בדרך אגב הזכיר זה בפ"ד מתמידין ומוספין ה"ט
בענין הפייסות ו"צ. ואולי י"ל משום דבמנין
המנוות ר"ש הל' תמידין ומוספין כתב 'להוסיף'
אמר החכמה שני כצעים עולות בשבת' ואין בזה עוד דינים,
ומשום הכי לא כתב דין זה בהלכות, משא"כ שאר
המוספין יש יכולם דינים שצריך לבאר.

ועב"פ לשון הרמב"ם הוא 'להוסיף שני כצעים
עולות בשבת', וכן בספר המנוות (מ"ע
מ"א) כתב 'שלוה להקריב קרבן בכל שבת ושבת
מוסף על תמיד של כל יום ויום וכו'. ולכאורה
לפי זה לא שייך כלל מוספי שבת כשאין תמיד,
דכל הדין מוסף הוא שהוא מוסף על התמיד.
ו"ל דסוגיין איירי במוספי יו"ט ולא במוספי
שבת. (ועי' במנין המנוות הקצר שכתב בכל
המוספין הלשון 'להוסיף', אבל בפה"מ לא כתב
כן יכולן, וכן במנין המנוות ר"ש הל' תמידין
ומוספין כתב 'להוסיף' רק לגבי שבת עי"ש).

ומדוייק כן בדברי רש"י שבד"ה תדיר ומקודש
כתב דאיירי ביום טוב, ואח"כ בתמידין
דלמחר ומוספין דהאידנא כתב דאיירי בשבת,
ו"צ. ולהג"ל ניחא דבאומתו יום לא שייך בשבת
מוסף בלי התמיד ומשום הכי כתב רש"י דאיירי
ביו"ט, אבל בתמידין דלמחר ומוספין דהאידנא
שפיר אפשר לאוקמי גם במוספי שבת.

וא' הקשה למרן ז"ל דאם מקריב המוסף בשבת
לפני התמיד למה לא יעלה זה עבור התמיד
דכיון דשניהם עולה חה הקרבן הראשון שמקריב
ממילא הוא זה תמיד, ומה צרך שהכהן מכון לשם
מוסף, ואיך שייך להקריב מוסף לפני התמיד.
(וא' הראה דבתוס' זכחים ו: ד"ה סכין משמע
שיש שם עולת תמיד ועולת מוסף וא"כ שייך
להקדיש עי"ש). ואמר מרן ז"ל דשייך זה במקריב

כצם שאינו מצוקר ד' ימים, דבתמיד יש דין ציקור
ד' ימים משא"כ בשאר קרבנות, וא"כ שפיר שייך
מוסף לפני תמיד, ע"כ ממרן ז"ל. אולם זה ניחא
רק לפמש"כ תוס' בסוכה (מב). דדין ציקור
מעכב, אבל לפי מש"כ הטורי אבן במגילה (כט):
ד"ה כמאן דציקור אינו מעכב אכתי ז"ע.

(ושמעתי להעיר דבזה אי אפשר לתרץ הסוגיא
כאן, דכאן איירי שיש לו רק שני
כצעים והשאלה היא אי להקריבן לתמידין או
למוספין וע"כ איירי שהם מצוקרין. ודברי מרן
ז"ל הם לתרץ המשנה בזכחים פט. דשם איירי
דיש לו מספיק כצעים לתמידין ומוספין ויש דין
להקדים התמיד לפני מוסף, ולכאורה איך שייך
לעבור על דין זה דממילא מה שמקריב ראשון
הוא תמיד. וע"ז תירץ מרן ז"ל דאם הקריב שאינו
מצוקר ברישא הרי הקדים מוסף לתמיד. ומו"ר
שליט"א אמר דהקושיא למרן ז"ל היא בסוגיין על
המשנה כאן לפי מסקנת הגמ' דאיירי באית להו
ולקדם). וע"ע בסמוך.

מרן ז"ל אמר בשם אחד דכל הדין תמיד צריך
להיות קודם לכל הקרבנות הוא רק כשיש
קרבן תמיד, אבל כשאין קרבן תמיד ליכא דין זה,
ושפיר אפשר להקריב שאר קרבנות אע"ג דנמנא
שמקריב לפני התמיד. והציא ראיה לזה, דהלל
צ"ו בתמוז בטל התמיד ואפילו הכי הקריבו
קרבנות עד ט' באב, עי' בערכין (יב), ומוכח
דהיכא דליכא תמיד אפשר להקריב שאר קרבנות.
(וא' הראה שכן מפורש בפירוש הראב"ד לתמיד
סוף פרק א').

ולבאורה יש להציא ראיה לזה מהא דסוגיין,
דהגמ' ר"ל דכשאין להם לתמידין